

De verzetsgroep Simonis

Vanuit dit pand Sint Pieterstraat 42, de huidige slagerij Franssen te Maastricht is een kleine verzetsgroep actief, die zich vooral richt op het naar Zwitserland brengen en begeleiden van Joden die Nederland ontvluchten voor de naziterreur.

Het is niet bekend op welke wijze de SD-Aussenstelle Maastricht op de hoogte komt van deze verzetsgroep, maar de SD'er Nitsch geeft de voormalige communist V-Mann Andreas Engwirda, bekend van het o.a. oprollen van het communistische verzet in Maastricht, opdracht de groep en vooral Benoit Simonis in de gaten te houden. Hij moet de hele groep in kaart brengen. Engwirda stort zich met volle ijver op deze verzetsgroep, dit betekent vooraf al het einde van een goede Joodse vluchtlijn naar Zwitserland.

Nadat Andreas Engwirda de groep in kaart heeft gebracht rapporteert hij dit aan Nitsch waarna de inval plaats vindt op donderdagavond 24 september 1942. Van deze kleine groep keert de leider Benoit Simonis als enige niet meer terug uit gevangenschap. Hij is gefusilleerd door de Duitsers.¹

Wie was Benoit Simonis?

Benoit Leonardus Simonis is geboren op 17 februari 1892 te Amsterdam, ongehuwd en werktuigkundige/vertaler van beroep. Zijn ouders zijn Leo Simonis en Julia Simons. Hij is op 10 oktober 1944 door de Duitsers gefusilleerd in de gevangenis van Gütersloh (Dld).

Benoit Simonis vestigt zich op 4 januari 1926 vanuit Londen in Rotterdam aan de Gerrit van de Lindestraat 54-a. Op 25 maart 1927 vermeldt zijn Rotterdamse persoonskaart 'ambtshalve Pol. Sureté'. De Sureté is de Franse geheime dienst. Op 15 september 1927 keert hij weer terug naar Rotterdam en vestigt zich daar aan de Henegouwenlaan 64-a 'bij Lockhorst en 21/5 '28 niet op te sporen'. Op 6 juni 1929 wordt hij ambtshalve weer uit het register van de gemeente Rotterdam geschreven. Op de Rotterdamse persoonskaart van Benoit Simonis staat met potlood bij de kolom godsdienst geschreven 'Geen'.

Een andere belanghebbende notering op de Rotterdamse persoonskaart is het potlood geschreven tussen haakjes "Pol. Sureté". Is Benoit werkzaam voor of geweest van het Franse Sureté? We weten het niet, maar het geeft wel aan, waarom Benoit met zijn mensen de route naar Zwitserland gebruikt om Joden te helpen vluchten. Hij heeft kennelijk een netwerk in Frankrijk.

Op zijn Maastrichtse persoonskaart staat vermeld: 17 februari 1932 Koestraat 7 en 21 juli 1938 hier aan de St. Pieterstraat 42. Zijn Persoonsbewijs is genummerd PB038879 en wordt na zijn arrestatie niet door de Duitsers ingeleverd bij de gemeente Maastricht.

De verzetsgroep

Benoit Simonis werkt nauw samen met twee heel goede vrienden. De ene is Giel Gorissen en de andere de beeldhouwer Jean 'Brave' Sondeijker. Ze zijn alle twee kind aan huis en samen verzetten ze zich tegen de Duitse bezetter. Sondeijker beschikt over een sleutel van de woning van Benoit. Sondeijker wordt na de Duitse bezetting bekend als ontwerper en maker van het oorlogsmonument op het Schildersplein, dit ter nagedachtenis aan de slachtoffers van het bombardement van 18 augustus 1944. Hij maakt in 1955 ook de Luikse Perroen op het Vrijthof samen met Jean Huijsmans.

Simonis heeft rond zich een kleine verzetsgroep georganiseerd die zich hoofdzakelijk bezighouden met het maken van valse en vervalsen van Persoonsbewijzen en paspoorten. Van deze kleine verzetsgroep maken buiten Simonis deel uit:

- Theodorus (Theo) Daenen, chauffeur/metaalbewerker.
- Jean Jacques Sondeijker – bijnaam Brave - beeldhouwer.
- Guillaume Hubertus (Giel) Gorissen, kelner.
- Jacobus Johannes Gerardus Hendriks, filiaalhouder.
- Andreas Antonius Schelvis, kelner.
- Jozef (Jos) Mineur, verder is van hem niets bekend.
- Maria Hermine Josephine Wessels, verder is van haar niets bekend.

De groep brengt met valse, vervalste persoonsbewijzen, en paspoorten Joden naar Zwitserland, dit doen vooral Simonis samen met zijn goede vriend Gorissen. Eerst worden de Joden over de Nederlands-Belgische grens gebracht en dan verder door naar Zwitserland.

Op 24 september 1942 overdag verschijnt Simonis aan de woning van Giel Gorissen aan de Cannerweg 194. Simonis vraagt zijn hulp om een vijftal Joden over de grens naar België te loodsen. Gorissen gaat direct met Simonis mee en samen brengen ze de Joden naar het Cannerbosch. Van daaruit loodsen ze de Joden naar België, waar zij afscheid nemen met een ferme handdruk. Hierna gaat Gorissen werken in het hotel La Bourse aan de Markt, waar hij die avond wordt gearresteerd door de SD.²

Het is de *V-Mann* Engwirda die Simonis is gevolgd tot de woning van Gorissen en daarna tot in het Cannerbosch en alles heeft gezien. Engwirda heeft de hele groep verraden en dat is na de oorlog door de SD'er Nitsch verklaard.

Op 24 september 1942 voor aanvang van de avondklok om 22.00 uur wil Theo Daenen de woning van Simonis naar binnen gaan. Hij wordt door de SD voor de deur gearresteerd en overgebracht naar de Wijckersingel 71 te Maastricht op beschuldiging van Jodenbegunstiging.

Direct na de arrestatie van Daenen, omstreeks 22.00 uur vindt de inval plaats door de SD in de woning van Simonis, waarbij hijzelf en Sondeijker door de SD worden gearresteerd en overgebracht naar de Wijckersingel

71 voor verhoor. De kamer van Simonis wordt doorzocht maar niets gevonden; de SD verzegelt daarop de kamer.

De volgende dag, 25 september 1942 verbreekt Jos Mineur het zegel van Simonis zijn kamer, betreedt de kamer en neemt daar tijdig de niet gevonden persoonsbewijzen mee. Op 26 september 1942 doet de SD wederom een zoeking in de kamer van Simonis en vindt FL.10.000,=, 4800 Belgische Francs en 48.500 Franse Francs.

Door de SD worden voor Jodenbegunstiging buiten Daenen, Simonis en Sondeijker gearresteerd, Schelvis, Wessels en Hendriks.

Simonis keert als enige van de groep niet terug uit gevangenschap. Hij wordt op 10 oktober 1944 om half drie in de ochtend door de Duitsers gefusilleerd in de gevangenis van Gütersloh (Dld) een stad in de nabijheid van Bielefeld.

¹ RHCLGAMGemeentepolitie20108B1947box154dossier427

² RHCLGAMGemeentepolitie20108B1945dossier723Cortleven